

í løtuni tað evnið, ið hon serliga brúkar sína orku sum granskari til.

- Tilflytarar eru ein útsettur bólkur. Tey kunnu ikki loyva sær at vísa ónøgdsemi, tí so fáa tey at vita, at tey bara kunnu fara av stað aftur, sigur hon.

Torført at koma í netverk

Erika Anne Hayfield hevur havt samrøður við nógvar útlenskar tilflytarar í sambandi við sína gransking. Hóast tilflytarar halda, at føroyingar eru blíðir, og Føroyar eru eitt gott land, halda nógv teirra, at tað er avbjóðandi at verða góð-tikin sum partur av føroyska sam-felagnum.

- Í Føroyum hava tey tøttu netverkini alstóran týdning fyri, hvussu vit liva og eru mótvegis hvørjum øðrum. Vit kenna hvønn annan, og vit kenna søguna og net-verkini hjá hvørjum øðrum.

- Tilflytarar hava sum oftast ikki ein samleika, sum kann knýttast til nakað netverk. Vit kenna ikki landið, sum tey eru úr, og vit kenna ikki teirra søgur. Vit spyrja tey, hvussu teimum dámar í Føroyum, tí vit vilja fegin hoyra, hvussu gott tað er her hjá okkum. Men vit sýna lítlan áhuga fyri, hvaðani tey eru, og hvat tey hava gjørt, tí tað virkar óviðkomandi fyri okkum.

- Vit hava lyndi til at vera eitt sindur niðrandi mótvegis teimum, sum koma úr meira fjarskotnum londum, og seta tey ofta í samband við fátækradømi og kriggj. Onkur teirra hevur kanska keðiligar upp-

livingar, men teirra lív er so nógv annað eisini, og tað hava vit lítlan áhuga at hoyra um.

- Vit eru ikki von við at gera iløgur í fólk, sum ikki hóska til okkara mynd av vanligum net-verkum. Tað hevur við sær, at nógvir tilflytarar hava torført við at gerast partur av samfelagnum og eisini hava trupult við at fáa hóskandi størv.

- Nøkur hava sagt við meg, at tey kenna tað sum, at tey ikki eru til, sigur Erika Anne Hayfield.

Tilflytarar, sum giftast við føyoyingum, ella sum koma til Føroya eitt nú at luttaka í ítrótti, ella sum eru virkin í samkomulívi, hava tað ofta lættari, tí tey gerast natúrliga partur av einum netverki.

- Søgurnar hjá tilflytarum eru ymiskar, men tey hava øll eitt í felag. Tað hevur stóran týdning fyri tey, at her er trygt at liva, og at børn teirra kunnu vaksa upp í einum tryggum umhvørvi, sigur Erika Anne Hayfield.

Kyn og børn

Erika Anne Hayfield arbeiðir við fleiri øðrum verkætlanum, ið eisini snúgva seg um samfelagsbólkar, ið onkursvegna eru fyri valdsójavna.

Hon hevur granskað nógv í stóðuni hjá kvinnum, eisini í sambandi við arbeiðsmarknað og fráflyting. Og hon hevur serliga stóran áhuga fyri rættindum og luttøku í sam-felagnum hjá børnum, sum hon eisini hevur skrivað ph.d. ritgerð um.

- Eg havi áhuga fyri, hvussu vit fata børn, og í hvønn mun tey hava eina rødd í samfelagnum. Sambært Barnarættindasáttmálanum skulu børn hoyrast, tá avgerðir skulu takast, sum ávirka teirra lív. Men tá til dømis ein skúli ella eitt spæli-pláss skulu gerast, so eru tað oftast tey professionellu vaksnu, sum taka allar avgerðirnar.

- Tað er umráðandi fyri meg at skapa eina tilvitsku um, hvussu børn kunnu verða meira virkin í samfelagnum, sigur hon.

Skal koma samfelagnum til góðar

Tað hevur stóran týdning fyri

sum hevur aðrar fortreytir enn nakað annað land, bæði landa-frøðiliga, sosialt, mentanarlaga, politiskt og ikki minst søguliga. Vit skulu hava holla vitan um øll hesi viðurskifti fyri at kunna til-rættisleggja okkara samfelag best møguligt.

- Vit skulu sum granskarar royna at eyðmerkja, hvat hevur týdning fyri samfelagið. Tað kann vera sosialar broytingar, sum hava ávirkan á, hvussu vit liva. Tað kann eisini vera at royna at skilja, hví fólk bera seg at á ávísan hátt í samfelagsligum og sosialum sam-anhangum.

ikki so nógvar granskarar, sum kunnu greina hesi viðurskifti, og tí føli eg eina eyka ábyrgd at gera tað, hóast tað er orkukrevjandi.

- Tað hevur stóran týdning, at vit ikki bert sita fyri okkum sjálvi og granska, men eisini koma út við tí, sum vit finna fram til, so tað kann verða brúkt í samfelagnum, sigur hon.

Hon hevur eisini fleiri ferðir vitjað stovnar og felagsskapir, sum hava tørv á at fáa meira at vita um okkurt av tí, ið hon arbeiðir við.

- Tað er ein stórir tørvur hjá stovnum í samfelagnum at skilja, hvussu vit sum samfelag skulu handfara tær sosialu broytingar-

GRANSKING Á SETRINUM

Granskingarvirksemi hevur verið á Fróðskaparsetrinum, síðani tað varð sett á stovn í 1965. Gransking er saman við undirvísing kjarnin í virkseminum hjá Fróðskaparsetrinum og hevur til endamáls at menna vísindaliga stigið á setrinum og í landinum.

Gransking fer fram á flestu økjum, sum undirvíst verður í á Fróðskaparsetrinum. Setrið hevur neyvt samstarv við aðrar granskingarstovnar í Føroyum og universitet í grannalondum. Á Sögu- og samfelagsdeildini eru granskarar innan búskaparfrøði, samfelagsvísindi, sögu og lóg. Deildin leggur serligan dent á at gransking við støði í føroyskum avbjóðingum.

Eriku Anne Hayfield, at gransking kemur samfelagnum til góðar.

- Mín áhugi fyri at granska stav-ar frá eini sterkari kenslu av, at eg saman við restini av hesum sam-felagnum vil, at hetta samfelagið skal yvirliva.

- Føroyar eru eitt smásamfelag,

Miðlar og stovnar

Erika Anne Hayfield verður ofta biðin av miðlum um at koma og greiða frá sínari gransking.

- Eg sigi nei, um eg ikki føli, at eg havi nakað at geva, men eg royni at siga ja, um tað hevur við mítt granskingarøki at gera. Vit hava

nar, til dømis hvat tað hevur við sær, at vit hava so nógvar tilflyt-arar. Eg havi verið á miðnáms-skúlum og havt framløgu um hetta, eg havi verið í barnagørð-um og skúlum og á stovnum hjá Almannaverkinum, og eg havi verið í eini samkomu og tosað um tilflytarar.

Hon hevur skrivað fleiri vís-indaligar greinar og frágreiðingar í føroyskum bløðum og tíðarritum, umframt tær akademisku greinar-nar, ið skulu til fyri at fáa gransk-ingina góðkenda í tí akademiska umhvørvinum.

Hon fær eisini ofta fyrispurn-ingar frá føroyskum lesandi í Dan-mark og øðrum londum um evnir, sum hon arbeiðir við.

- Tað fer við nógvari tíð at svara slíkum fyrispurningum, men eg geri tað fegin, tí tað er eisini við til at fáa vitan um samfelagið út, sigur hon.

Erika Anne Hayfield heldur, at nýggj vitan um samfelagið, ið eru úrslit av gransking, verður brúkt bæði beinleiðis og óbeinleiðis í samfelagnum, eisini í politisku skipanini.

- Vitanin verður tó ikki altíð brúkt soleiðis, sum eg kundi hugsað mær. Við hvørt verða avgerðir tiknar, ið ganga ímóti vitanini, og tað kann kennast skeivt, men í politikki eru nógv onnur viður-skifti, sum gera seg galdandi, mill-um annað valdsrelatiónir og ym-iskar ideologiir.

- Men eg skal ikki brúka mína orku til at føra politikkk. Eg skal framleiða vitan. Og við at miðla mína gransking og undirvísa les-andi, sum seinni fara út í samfel-agið og taka avgerðir, eri eg við til at tryggja, at avgerðir, ið mynda samfelagið, verða tiknar við støði í nýggjari vitan, sigur Erika Anne Hayfield.

Erika Anne Hayfield hevur stóran áhuga fyri rættindum og luttøku í samfelagnum hjá børnum.